

HELSINGBORG

Yttrande remiss Regeringskansliet

M2016/02523/Ke

Miljö- och energidepartementet

Kemikalieenheten

Malin Johansson

Datum: 170330

Handläggare
Elisabeth Lindkvist
Elisabeth.Lindkvist@Helsingborg.se
042-102468
Internt dnr: 1223/16

Remiss avseende Åtgärder för minskad nedskräpning

Inledning

Helsingborgs stad understryker problemet med nedskräpning. Vi ser ett ökat problem med nedskräpningen, både att nedskräpningen ökar och att allmänheten anser att den är negativ då nedskräpade miljöer kan upplevas som otrygga och otrevliga. Vi ser också en ökad dumpning i naturmarker och i dikeskanter. Helsingborgs stad har en lång tradition av att arbeta med förebyggande åtgärder gällande nedskräpning i skolorna och staden har på senare år fått första pris i Håll Sverige Rents Årets kommun. Trots dessa insatser lägger staden mer och mer resurser på städning, både inne i staden men även i stadens naturmarker. Kostnaden för städning och omhändertagning av dumpningar ökar konstant. Om vi ska nå målet med en renare miljö måste många samverka: kommuner, staten, organisationer, polisen, fastighetsägare, producenter, privatpersoner med flera.

Yttrande nedskräpningsboten

- Helsingborg stads inställning är att även minde skräp, som fimpar, bör omfattas av nedskräpningsboten. Vidare anser vi att poliskåren måste lägga mer resurser på nedskräpning för att inte underminera nedskräpningsbotens signalvärde.

I slutsatsen konstateras att det är svårt att se någon koppling mellan minskad nedskräpning och införandet av nedskräpningsboten. Samtidigt visar statistiken på att antalet ordningsbotsförelägganden har minskat från 2011 till 2015, endast 150 böter utfördes år 2015 i hela landet. Samtidigt redovisar 70 % av kommunerna att nedskräpningen har ökat de senaste åren. Vidare konstateras att "Ordningsboten har sin styrka i signalvärdet".

Naturvårdsverkets uppdrag var att se över möjliga förändringar för att nedskräpningsboten ska ha större effekt. Det är då intressant att inte Naturvårdsverket diskuterar att polisen borde lägga mer resurser på att bötfälla de som skräpar ner. Om lagen inte används riskerar dess signalvärde att undermineras. En förutsättning för att minska nedskräpningen är att alla lägger mer resurser på det ansvar som åligger varje part. Ett annat sätt är att parterna samarbetar för att optimera utfallet av resursernas insatser, som samarbete mellan polis och kommuner.

Vidare konstateras att mindre skräp, som fimpar, inte ska kunna bötfällas.

Vi anser att det är orimligt att inte bötfälla även denna nedskräpning. Fimpen utgör idag, till antalet, den absolut största nedskräpningen i vårt land. Vid en skräpmätning i Helsingborg

HELSINGBORG

inom stadsmiljö, var 67 % av antalet skräp fimpar¹. Kommuner behöver verktyg att hantera denna problematik och det är inte tillräckligt att signalera att det är förbjudet att slänga sin fimp på marken. Naturvårdsverket pekar på att det behövs mer utredning kring huruvida fimpen är en skada för miljön för att kunna motivera en förändring i lagstiftningen kring att bötfälla även mindre skräp. Om nedskräpningsproblematiken enbart bygger på en mätbarhet av gifter miljön tar skada av, som man i detta remissvar hänvisar (sidan 5) till i fråga om fimpens bötfällande eller inte, anser vi att det är en felaktig väg att gå. Hur giftigt är det att slänga en papperskartong i naturen? Att fimpen innehåller gift borde vara ett konstaterande.

Vi anser att Naturvårdsverket lämnar ett motsägelsefullt remissvar då man å ena sidan anger nedskräpning som otrevligt, otryggt, negativ påverkan på människors vistelse i naturen och på turistnäringen och å andra sidan menar att det måste till ett tydligare underlag som tydligare än dagens visar på risken för fimpens skada på miljön.

Det viktigaste med nedskräpningsboten anses vara dess signalvärde, vi anser det extremt viktigt att detta signalvärde innefattar även mindre skräp som fimpen.

Helsingborg stads inställning är att även mindre skräp, som fimpar, bör omfattas av nedskräpningsboten.

Yttrande nationellt förebyggande

- Helsingborg stad förstår ställningstagande att avvakta förhandlingarna i EU om utökning av producentansvaret. Det förebyggande arbetet måste åligga flera parter i landet, som kommuner, organisationer, staten samt fastighetsägare.

Yttrande finansieringsformer för marint skräp

- Helsingborg instämmer med Naturvårdsverkets slutsatser.

Yttrande ändring av lagen om gatuhållning och skyltning

Vi tolkar det som att lagen avser all mark där allemansrätten råder. Om lagen efterföljs kommer det leda till, vilket Naturvårdsverket konstaterar, ökade kostnader för kommunerna som inte är finansierade.

- Helsingborg stad ser positivt på att lagen förstärk så att den även avser skada på växt- och djurliv.
- Naturvårdsverket föreslår en total översyn av lagen, vilket vi också håller med. Lagen behöver förtydligas i sin helhet. Samtidigt behövs rättspraxis och stöd och råd till kommunerna för att lagen ska följas. Se kommentarer nedan.
- Det är positivt att Naturvårdsverket belyser, under 5.4.1, att ”Det bör finnas visst utrymme för kommunerna att prioritera områden som har ett högt besöksstryck eller sådana där växt- och djurlivet är mer känsligt för störningar”.
- Helsingborg stad anser att Naturvårdsverket inte helt lyckas redovisa de anledningar som finns till varför inte gatuhållningslagen efterföljas när det gäller städning på privat mark som är allmän tillgänglig. Naturvårdsverket hänvisar till att lagstiftningen är oklar och därför behöver skrivas om i sin helhet. För att kommunerna ska kunna tolka och följa lagen behöver en hel del juridiska och praktiska aspekter klargöras. Det finns fler oklarheter gällande ansvar, juridik, arbetsmiljöansvar och gränsdragningar

¹ Vid undersökningen mättes antalet skräp av fraktionerna: cigarettfimpar, skräp av plast, papper, glad, folie, metall, förpackningar, matavfall samt hundavföring.

HELSINGBORG

som behöver klargöras för att gatuhållningslagen ska efterföljas i större utsträckning. Nedan följer några exempel:

1. Vad gäller juridiskt om kommunen ska utföra arbeten på privat mark? Allemansrätten gäller ju inte för arbeten.
2. Måste fastighetsägaren kontaktas och godkänna att kommunen utför arbeten på deras mark? Hur ska detta ske för att vara juridiskt korrekt? Hur ska kommunen ställa sig om man inte lyckas få kontakt med fastighetsägaren?
3. Vad händer om fastighetsägaren inte godkänner att kommunen utför arbetet på deras mark? Ska fastighetsägaren då ansvara för att ta bort skräpet på kommunens bekostnad? Hur ska detta regleras?
4. Om kommunens anställda eller entreprenör ska utföra arbeten på privat mark – hur kan kommunen säkerställa att arbetet kan utföras på ett ur arbetsmiljö säkert sätt? Stadens har ett arbetsmiljöansvar för både anställda och entreprenörer. Kommunen har ingen kunskap om markens förhållanden på privat mark som bärighet, brunnar, ledingar eller andra saker som kan påverka arbetet. Hur ska detta hanteras?
5. Om något händer när kommunen utför arbete på privat mark, som skador på marken som sättningar, hjulspår eller liknande – vad gäller om fastighetsägaren vill ha ersättning för detta?
6. Oklarhet vad som avses med att 4 § inte ska tillämpas ”om skyldigheten skall fullgöras av någon annan enligt lag eller annan författning eller särskilda föreskrifter” Kommunerna behöver stöd i vilka/vilka lagar, författningar eller särskilda föreskrifter som kan vara aktuella.
7. Gränsdragning mellan fastighetsägarens ansvar som kommunen ålagt fastighetsägaren enligt gatuhållningslagen 3§. Hur ska § 2 användas om inte fastighetsägaren utför det den ålagts genom fastighetsägarens ansvar. Hur ska kommunen agera i dessa fall och samtidigt leva upp till likabehandlingsprincipen i kommunallagen?
8. Tillsyn – den operativa tillsynen åligger kommunerna. Det kan behöva förtydligas i vilken utsträckning denna tillsyn ska ske då det kan vara orimligt att utföra på all ytor för många kommuner med stora arealer privat mark där allemans rätten gäller. Tillsyn är konstansdrivande. Kan det räcka med att kommunen tar hand om den nedskräpning som kommunen får vetskap om genom anmälan från allmänheten?

Elisabeth Lindkvist
Utvecklingsingenjör
Stadsbyggnadsförvaltningen
Avdelningen för drift och underhåll